

Dec richardus. Notandum etiam quod reddere malum pro malo est fragilitatis sicut fecit ioab quoniam interfecit abner interfectorem fratris sui azabael. Sed reddere malum pro bono est pueritatis. sicut fecit iudas tradendo dominum. Reddere autem bonum pro malo est perfectionis. sicut fecit sanctus stephanus quoniam pro inimicis oravit. Reddere vero bonum pro bono est equitatis. sicut fecit assuerus quoniam mardocheum honoravit. **D** Sciendum est ultimo quod filie ire sunt sex. videlicet impatientia. discordia. rixa. contumelia. iniuria. perverbia. malicia. malignitas. furor. clamor. indignatio. blasphemia. homicidium. Impatientia autem est impetuosi animi motum non refrenare. Discordia vero est aliquorum dissensio. quos prius amoris vinculum colligauerat. Discordia autem vel litigare valde est reprehensibile. quod secundum beatum augustinum. Nichil est similis actibus demonum quam litigare. Rixa est motus ex discordia factus. Contumelia est voluntas se vindicantis per probationem malorum. vel per verborum iniurias. Iniuria est verbo vel facto cum aliquo iniuste faciem. Protervia est subitaneo motu in verba obiecta obrumperere vel prumperere. Malicia est qua quis damnum alicui molitur. Malignitas est mala voluntas hominis cum ultra non possit. Furor est intempera tempestas animi rationem prohibens. Clamor est voluntas se vindicantis in exaltando vocem per vituperium ad aliorum aures perveniens. Indignatio est voluntas se vindicantis per signum molestie exterius declarata. Blasphemia est voluntas se vindicantis per obprobrium deo et sanctis oblata. Homicidium est actuali voluntate in mortem alterius moliri. Sic igitur patet et habemus de vitio ire.

Filius.

Post explanationem de vitio ire nunc de vitio accidia et quid ipsa sit cupio informari.

Ca. IX. Pater. F.

Accidia ut dicit beatus gregorius est de virtute laudabili exercitio utriusque hominis languida deiectione. Item secundum hugonem de scripto victo. Accidia est in perfusione mentis nata tristitia siue tedium et amaritudo animi immoderata. qua iocunditas spiritualis eriguntur et quaedam desperatione in semetipsa subvertitur. Est autem accidia animi torpor quo quis aut bona negligit inchoare. aut inchoata implere fastidit. Sunt autem duo nomina huius vitii. scilicet tristitia et accidia. quorum nominum hoc est ratio. quod in peccato isto est aversio a spirituali bono. quod estimatur grave sicut ieiunare vigilare et huiusmodi et ratione huius dicitur tristitia. Est etiam ibiaversio ad creaturam. scilicet ad quietem. que estimatur levis. et ratione huius dicitur accidia. Pater ex his quod hoc vitium per vocatur tristitia opponitur leticie spirituali. que est in exercitio spirituali sed prout vocatur accidia opponitur fortitudini que consistit in aggrediendis arduis et sustinendis aduersis. quod per ea habet minima tedium de omni spirituali difficultate. **A** Circa quod notandum quod si aliquis voluntarie se subdit obedientie et precepto et tamen tristetur de aliquo opere afflictivo. et laborioso. eo quod propter hoc sentiat aliquam corporalem gravitatem sicut contingit in ieiuniis. vigiliis et ceteris castigationibus corporis. Sed tamen prout valet quibus cum difficultate illa que prius voluntarie susceperat exequitur. talis tristitia non est accidia. quia non est de interiori bono sed de exteriori malo. unde etiam et martires dicuntur in lacrimis seminasse et re

statu hoc beatus thomas de aquino sic
dicens. Si quis voluntarie implens
obiam vel pceptu tristef de aliquo ope
re afflictivo vel laborioso. talis tristitia
a non est accidia. qz non est de interiori
bono sed de exteriori malo. Unde et
marrives dicunt in lacrimis seiaffe vt
augu. exponit. Nec illa tristitia passio
nis est accidia. qz no est de interiori bo
no sed de exteriori malo. **Hec tho.** Si
aut preualente tristitia ex aliqua neg
ligentia seu incuria hois nequa qz oppri
mit affectus et deliberato animo et non
resistere omittit bonuz opus ad quod
quis tenet. tunc talis tristitia sine ac
cidia habet culpa. **¶ De hoc idē**
thomas dicit. Tristitia dicitur oē aggrauans
inquantu opprimat affectu ne insurgat
ad bene operandum. et hęc aggrauatio
tristitie in bonis magis hz rōnem cul
pe qz pene. qz eius principiu ex nobis
est. **Hec thomas.** Un resistendū est acci
die. nec ppter hōi vitiū obmittendū
est opus bonū et illa que pntinent ad sa
lutem. **Tam per pctm puocat deus et**
mun? sue gratie subtrahit his qui ad
celestia regna querēda fuerint accidi
osi. **Testat hoc beatus fulgē.** qui dicit.
Fugant angeli. irritat deus. subtrahi
tur dei munus. duz animus humanus
ad celestia accidiosus fuerit et infirm?
Hec ille. Qui igit vult assequi premi
um future glorie excutiat pigricia seu
accidia a se et in bonis operibz se exer
ceat. qz multi sunt qui regnare quidē
desiderant cum xpo. sed laborē nolūt
subire. p xpo. **De talibz beda sic dicit**
¶ Vult et non vult piger. Recte pigri vo
cabulo tenorā. qui vult regnare et nō
laborare p deo. delectant pnia cū pol
licent. deterrēt certamina dum terrē
tur. **Et beatus bernar.** dicit de eodē. qz
pauci post te o dñe ire volunt. cum ta
mē ad te peruenire nemo sit qui nolit.

hęc scientibz cunctis qz delectationes
sunt in dextera tua vsqz in finem. et p
terea volunt omnes te frui. ac non ita
te imitari. regnare cupiunt sed non
pati. non curant querere querū de si
derant inuenire. cupientes psequi sed
non sequi. **Hec bernar.** Cupientes igit
efficaciter has pmissas dñi delectatio
nes. tunc cauenda est valde accidia.
qz de ipsa pcedit tepiditas que ho iem
ad multa incongruentia perducit. nā
tepidoz est leticia remissa. breuis et ra
ra p punctio. tepida puerfatio. obediē
tia sine deuotione. oratio sine cordis in
tentōe. lectio sine edificatōne. amant
enim terrenas p solatōnes et suas affe
ctiones raro in deū dirigunt. **Unde ber
nardus.** Perniciosa tepiditas ido fu
gienda. nam tepidoz remissa ē leticia
pusillanimis tristitia. quoz breuis ra
ra p punctio. animalis cogitatio. tepi
da puerfatio. quoz obedientia sine de
uotōe. sermo sine circūspetione. ora
tio sine cordis intentōe. lectio sine edi
ficatōe. **Quos teniqz vt videmus vix**
gelenne metus inhibet. vix pudor col
hibet. vix frenat ratio. vix disciplina
coercet. **Huiusmodi autem si diu ita**
permanerint sub onere. aut opprimū
tur et succūbunt. aut quodam modo in
inferno sunt et nunqz ad plenum respi
rant in lucez miserationū domini. nec
in libertatem spūs. qui solum facit ius
gum suaue et onus leue. **Unde autē per**
niciosa tepiditas emanat. quia volun
tas eorum nōdum purgata est. nec bo
num sic volunt vt nouerunt a ppria seu
piscencia abstracti et illecti. **Amant em̄**
in carne sua terrenas p solatiūculas.
inde est qz raro affectōes suas in deū
dirigant. et eoz p pūctio nō est p rina
sed horaria. **Impleri autē visitatōibz**
dñi anima que his distractionibz sub
iacet non potest. et quanto magis illis

euacuabit tanto amplius istis implebit. Non enim spiritus et caro et tepiditas in uno domicilio morantur. praesertim cum ipsa tepiditas soleat domino committum promouere. hoc beatus bernardus.

N De tristitia etiam sciendum quod valde periculosa est nam cum animum occupat multa mala inducit. Orationes namque explere cum alacritate non finit. facit lectionem intendere prohibet. tranquillum et mitem fratribus esse non patitur ad cuncta opera virtuosa impatientem et asperum reddit. Interdum etiam nullis causis exigentibus quodam merore deprimunt. Sed huic vitio resistendum est sicut fornicationi vel ceteris vitiis. que tot mala eam patientibus solet inferre. De hoc dicit cassianus in quibusdam collationibus patrum. Edaces tristitie stimuli retundendi sunt. que si passim per singulos incursum et incertos ac varios casus obtinendi animi neminem habuerit facultatem. ab omni nos separat diuine contemplationis intuitu. Non orationes explere cum solita cordis alacritate permittit. non sacrarum lectionum remediis incumbere. tranquillum quoque ac mitem fratribus esse non patitur et ad cuncta operationum vel religionis officia impatientem et asperum reddit. Interdum etiam nullis existentibus causis inimici sublimi instinctu magnope repente merore deprimunt. **E**st etiam aliud deestabile tristitie genus. quod desperatio neminem a se mittit delinquentem. quod nec christianus post fratricidium permittere. nec iudam post traditionem domini sed illa tristitia que penitentiam ad salutem stabilem operatur. obediens est. et affabilis mansuetus et humilis ac patiens utpote ex caritate dei procedens. Quapropter absque illa que per penitentiam saluari vel per studio perfectionis seu per desiderio suscipitur futurorum. omnis tristitia tamquam seculi et

que mortem inferret equaliter repellenda est sicut fornicationis spiritus seu peccati largie vel ire. hoc enim modo vniuersarum tristitiarum genera valebimus superare cum eternarum rerum ac futurarum intuitu semper leti nec casibus deiectionis presentibus nec prosperis fuerimus elati. utraque velut caduca et mox transeuntia contemplantes. hoc cassianus. Dicit de hoc iohannes abbas montis sinai. Qui cecidimus. contra tristitie demonem pre omnibus pugnemus. ipse enim tempore orationis assistens. ab oratione euacuare nos vult. Beatus etiam bernardus. tristitiam et pusillanimitatem. que ex illa oratione mouet cauere sic dicens. Oportet pusillanimitatem et tristitiam in omnibus. que agenda sunt tolerandam cauere. quia bylarum datorum diligit deus. Nec tunc quis pusillanimitate spiritus. hoc enim quantum per laborat aduersarius noster vel holocaustum nostrum deuotionis pigritudine euacuet. et ut minus acceptus sit deo. et conscia nostra spirituali gaudio minus exhiberet. sicque de pusillanimitate tolerantie etiam conscientie pusillanimitas generetur. hoc bernardus. **S**ciendum quod accidia habet plurimas filias ut sunt iste. torpor animi. desidia. pigritia. pusillanimitas. negligentia. imprudentia. incircumspectio. ignauia. rancor. desperatio. euagatio mentis circa illicita. Torpor autem est quo quis aut bona negligit inchoare aut inchoata implere fastidit. Desidia est legitimes que bona aggredi formidat. Pigritia. est mentis inertia vel animi fatigatio que quis presumere fastidit inchoatum. Pusillanimitas est animi angustia. que quis timet aggredi magna. Negligentia est torpor animi. quo quis minus diligens est et equi. quod deberet. Impudentia est mentis obtenebratio. qua quis minus est prouidus in prouidendo preterita vel fu-

tura. Incircumspectio est animi viciū
quo quis minus caute discernit p̄trari
etatē vitiōꝝ. vt si quis vitans anarici
am incidit in pdigalitatē. Ignauia ē
vitiū animi quo quis in nullo ope ad
biter tebitā discretionē. Rancor ē in
ueteratū odium. Desperatio est diffi
dentia de diua miscōia p̄pter defectuz
meritoꝝ. Diffidentia aut meritoꝝ
mater est diffidentie p̄meritoꝝ. Euaga
tio mēris est circa illicita. q̄n̄ homo ab
sop̄tus est tristitia ⁊ non habens in se
vnde delectet euagat ad omnia q̄rens
delectatōem. ⁊ sic p̄z de vitiō accidit.

Filius.

Dostq̄ informatus sum de vitiō
accidit. nunc de peccato auaricie
cupio edoceri.

Ca. X. Pater.

Sire debes qd̄
auaricia vt ait tullius. est im
moderatus amor habendi. Item aua
ricia s̄m̄ beatum bern. est quarumlibet
reꝝ insatiabilis ⁊ inhonesta cupido.
Est etiā auaricia pestis cum cupidita
te acquirēdi vel retinēdi diuitias.
Et etiā auaricia scōm̄
apostolū d̄z ydoloꝝ seruitus. qz homo
elatus exhibet creature quod debet cre
atori. s. fidem. spem ⁊ dilectiones. hoc
enim auari exhibent pecunie. In hoc er
go specialiter reprehendunt isti qui rei
vilissime amorē suum exhibent. s. pe
cunie que de terra tollit. quā creaturā
deus infimā ordinauit. De hoc Inno
centius etiā sic dicit. Auaricia s̄m̄ apo
stolum est ydoloꝝ seruitus qz sicut ydo
latria seruit simulacro. sic auarus thes
sauro. nā ille cultū ydolatrie libenter
ampliat ⁊ iste cumulū pecunie libenter
augmentat. Ille cū omni diligētia co
lit simulacrū. ⁊ iste cum oī cura thesau
rum custodit. ille spem ponit in ydoloꝝ

ria. ⁊ iste spem p̄stituit in pecunia. ille
timet mutare simulacrū. iste timet mi
nuere thesauꝝ. hxc innocen. Et notan
dum q̄ auaricia non solū est in apperi
tu auri ⁊ argenti. sed in omnibꝝ rebus
que inordinate cupiunt debet intelligi
Vnde beatus aug. Auaricia quippe nō
in solo argento ⁊ auro vel in nummis
sed in omnibꝝ rebo que cupiunt inor
dinate intelligenda. Ubicunqꝝ plus
oīno vult quisqꝝ q̄ satis est. hxc autem
auaricia cupiditas est. cupiditas vero
improba voluntas est. ergo improba
voluntas maloz omnīū est causa. Dec
ambro. De eodē etiam dicit ysaac ab
bas syrie. Qui cupiditate ligatus est
seruus vitiōꝝ existit. Et ne putes q̄ sit
cupiditas questus tm̄ modo auri ⁊ ar
genti. sed oīs rei cuiuslibet in qua volū
tas tua pendet. hxc ysaac. Nccē est autē
vt animus huic vitiō viriliter resistat
anteq̄ p̄ualeat. qz quē auaricia pos
sident hic satiari nunq̄ diuitis p̄t. Un
de august. Auarus vir inferno similis
est. Infernus em̄ quanto scūqꝝ deuora
uerit nunq̄ dicit satis est. Sic ⁊ si om
nes thesauri p̄fluxerint in auarū. hxc au
gu. Tales igit auari qui sic res transi
torias diligunt tanto magis affligunt
tur cū eas perdunt. quanto validius ⁊
tenacius eas prius amauerūt. Quod
p̄bat ysidorus sic dicens. Qui plusqꝝ
oportet res transitorias diligunt. ma
iorem sibi ingerunt dolorem res abla
te q̄ amorē p̄tebant posse. Gra
ui enim dolore amittunt que cum mag
no amore habent. minus aut carento
dolemus que minus possidendo diligi
mus. hxc ysidorus. Vnde calcanda est
auaricia siue cupiditas que suos ama
tores ita affligere solet. ⁊ se diligētes
vt ita dicā magis vorare q̄ portare cō
suevit. De hoc beatus august. sic dicit
P̄sens seculū est quasi mare. ventus